

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

11 Vtrùm liceat occidere furem, in defensionem suarum facultatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

putetur, quam nullo modo intendis, censebitur solum permilla, & per accidens eueniens.

63 Dico Tertio, Si proles iam sit animata, non est licitum præbere matri medicamentum directe curatiuum, cum notabili periculo proles; si certum erat, vel valde probabile, prolem sine illo viuam edendam. est contra Cordubam q. 38. dub. 2. & Ludouicum Lopez cap. 63. Sed nostram sententiam docent D. Anton. Nauar. & alij supra. Ratio est; quia quilibet tenetur præferre salutem æternam proximi, suæ vitæ corporali; & hanc pro illa exponere, ergo si matre à medicamento abstinente, proles ad Baptismum seruari potest, alioquin ante Baptismum moritura; tenetur mater abstinere, quamuis cum certo vitæ discrimine id futurum esset. Adde tamen, si valde probabile esset, non adhibito remedio vtrumque moriturum; eo vero adhibito saltem matrem posse seruari; eo casu licite posse hæc remedia adhiberi.

Petes, Quando proles animatur anima rationali?

65 Resp. Couarruias supra putat mares animari die 40. à conceptu, feminas 80. & ita communiter sentire DD. Sed nulla videtur ratio, cur tanta sit discrepantia inter marem ac feminam. Itaque verius est, vtrumque factum animari simul atque fuerit formatus. Nam Exod. 21. iuxta versionem LXX. dicitur: *Qui percusserit mulierem pregnantem, & illa abortum fecerit, si factus erat formatus, dabit animam pro anima: si nondum erat formatus, multabitur pecunia.* vbi aperte insinuat factum habere animam, simul atque formatum fuerit. idem docent Medici. Quoto autem die formatio absoluitur, docet Læuius Lemnius cap. 11. citans Hippocratem lib. de natura foetus, *maris formationem absolui aliquando die 30. aliquando 35. aliquando 40. aliquando 45. feminae vero, nunc 35. nunc 40. nunc 45. nunc 50.* Verum Hippocrates id non docet. nam lib. de natura foetus, n. 10. docet, masculum, vt longissimè, 30. diebus formati; feminam, vt longissimè, 42. diebus. idque duobus locis eodem lib. repetit. & probat ex purgatione, quæ post masculi partum durat diebus 30. post feminæ 42. vt diuissimè.

D V B I T A T I O X I.

Vtrum liceat occidere furem, in defensionem suarum facultatum.

Couarruias in Clement. Si furiosus, p. 3. §. vnicò, n. 6. putat id esse licitum. Primò, Si sit fur nocturnus; eò quod præsumatur animo occidendi venisse. Secundo, Si sit fur diurnus, & telo se defendat, dum possessor vult impedire ne rem auferat. Ratio est; Quia in his duobus casibus miscetur periculum personæ cum periculo rei familiaris. Tertio, Non esse licitum, si cum re fugiat; quia non miscetur periculum personæ.

Alij putant id absolute esse licitum laicis, non tamen Clericis.

66 Resp. & Dico Primò, Laicis id esse licitum, si illæ facultates sint magni momenti; nec sit probabilis spes aliter illas recuperandi. est communior sententia DD. Antonini 3. p. tit. 4. cap. 3. §. 2. (vbi docet non solum pro rebus suis quemque posse defensionem suscipere, vim vi repellendo;

sicut pro sua persona: sed etiam pro rebus apud se depositis vel commodatis, & pro rebus amicorum, eos adiuuando) Caietani q. 67. art. 7. Siluest. Homicidium. 1. num. 5. Ioannis Medina Cod. de Restit. q. 4. Soti lib. 5. q. 1. art. 8. & multorum aliorum DD. Idem tenent plerique Iurisperiti, teste Siluestro & Couarruias.

Probatur Primò ex Scriptura Exodi 22. vbi dicitur *non fore reum sanguinis, qui furem nocturnum occiderit, sed qui diurnum.* quod non ideo tantum dicitur, quod nocturnus præsumatur venire ad occidendum, diurnus minimè: sed potissimum ideo, quod ea quæ noctu furripiuntur, ordinariè non possint recuperari, fure ignoto; vt rectè docet Ioannes Medina Cod. de Restit. q. 4. Ea verò quæ interdiu, plerumque possunt. Hinc qui furem diurnum, non se telo defendentem interficeret, non excusaretur ab homicidio in foro externo; in foro tamen conscientie excusaretur, si non erat probabilis spes recuperandi; vel si recuperatio non erat certa, sed dubia, vt Sotus ait: quia non tenetur res suas perdere, aut probabili periculo exponere, vt fur saluus sit.

Secundò probatur ex Iure Canonico. Primò, ex cap. Intercisti. 2. de Homicidio; vbi ex Pœnitentia Romano dicitur: *Si autem sine odij meditatione, te tuamq; liberando, huiusmodi diaboli membra interfecisti; si aliquid ieiunare volueris, bonum est tibi, & elemosynas fac largiter.* Vbi indicat, nõ esse necessariam pœnitentiam, ac proinde hoc licitum fuisse; hortatur tamen ad elemosynas, ad cautelam, ne fortè modum excesserit. Secundò, Ex cap. Olim. 1. de restitut. spoliatorum. vbi Innocentius III. approbat, quod Episcopus Tridonensis, Templarios, qui ipso ignorante possessionem occupauerant, vim vi repellendo eiecerit. Tertio, Ex cap. Dilecto. 6. de sententia excom. in 6. *Cum omnes leges, omniaque Iura, vim vi repellere, cum quisque sese defendere permittant, licet utique ipsi Decano (si prædictus Balluus cum bonis suis mundanis iniuriose spoliare, vel ea violenter occupare præsumpserit) contra illius violentiam iniuriamque se tueri.*

Tertio probatur ex Iure ciuili, L. Furem. 9. 7. ad L. Cornel. de sicariis, & L. 4. 7. ad L. Aquilianam.

Quartò, Ratione. 1. Quia bona temporalia sunt ad vitam seruandam necessaria: ergo sicut licet vitam tueri; ita etiam hæc, quæ vitæ sunt necessaria, non solum præcisè vt viuamus; sed etiam vt conuenienter & honestè viuamus. 2. Quia alioqui daretur occasio furibus & latronibus viros probos spoliandi; nihil enim ab illis esset tutum, si defensio necessaria non posset obijci. concessa autem defensione, etiam concessa censetur occisio, sine qua sapè non potest esse defensio.

Dixi in propositione, *Si res illa sint magni momenti;* quia pro re minima, non videtur concessum Ius defensionis cum tanto alterius malo. est enim valde iniuquum, vt pro pomo, vel etiam vno aureo seruando, alicui vita auferatur. Si tamen tibi verteretur probro, nisi rem furi extorqueas, posses conari, & si opus esset etiam occidere, iuxta Sotum; tunc enim non tã rei quàm honoris esset defensio.

Dixi, *Nec sit probabilis spes aliter recuperandi,* quia si possit aliter recuperari, (v.g. per Iudicem) sapè erit saltè contra charitatem, pro illius defensione occidere: vt si fur re ablata fugiat, quod si non fugiat, sed vi se velit meri contra eum qui nititur furtum impedire, poterit vicissim illa vis vi repellere.

repelli, quantum necesse est, vt res salua sit; (vt fatetur Couarr. & alij) etiam si res per Iudicem recuperari possit: quia non dicitur charitas, vt patiar res meas in mea presentia capi, vtque tanta furis improbitati non resistam. Ratio est; quia hoc faciendo magnam contumeliam infert, quae vi repelli potest. Confirmatur ex cap. Olim. supra. vbi Innocentius III. docet, licitum fuisse Episcopo, vi eijcere iniustum occupatorem possessionis; & tamen facile iudicio potuisset recuperari. Idem docet Siluester verbo Bellum. 2. num. 3. vbi dicit: *Quando res per viam iudicij potest reuolui, non licet eam defendere, nisi dum est in ipso rapi.* intellige, dum raptor adhuc praesens est, nitens alterum possessione naturali ipsius rei spoliare, et si eum praesentem videat, hoc enim est magna contumelia.

70 Idem dicendum, quando in iudicio non potest nisi magnis molestijs recuperari.

Sifugiat. Petes, An sit contra iustitiam, si furem procul fugientem conficias, quando res iudicio est recuperabilis.

71 Resp. Verius videri, non esse, vt docet Caietanus art. 7. & colligitur ex dictis: quia quisque ius habet defendendae suae possessionis, etiam ciuilibis, quam retines, quamdiu furem habes in conspectu. vnde potes eam tueri. erit tamen contra charitatem, quae postulat vt cum quam minimo malo proximi, rem tuam salues.

72 *Idem concessum Clericis,* Dico Secundo, Idem licitum Clericis pro defensione rerum suarum. ita expressè D. Antoninus supra: vbi docet omnibus concessam esse defensionem rerum, quibus concessa defensio vitae. Idem tenent reliqui supra. & colligitur euidenter ex cap. Olim. & cap. Dilecto, supra. Nam ibi conceditur Episcopo & Decano. Ratio est; quia Iure naturae id illis est concessum, neque Iure humano illis est prohibitum sub peccato: ergo, &c. Vnde idem Ius extenditur ad Religiosos, secundum praedictos DD. Neque obstat cap. Suscepimus, de homicidio; quia illi duo fratres Benedictini non iudicantur ibi peccasse, & esse irregulares, quod res suas moderatè defenderint; sed quod occasionem dederint homicidio, latrones captos ligando, & cum se soluere vellent occidendo; cum sine occasione se suaeque salua habere possent.

Religiosi.

73 Vtrum autem Clericus vel laicus sit irregularis, qui ob defensionem rerum suarum occiderit, alibi dictum est. Nunc breuiter dico, laicum non esse. Idem probabile est de Clerico, si id fecerit cum debito moderamine. Cur enim fiat irregularis ob id, quod (vt habetur cap. Dilecto. 6. de sent. excom. in 6.) omnes leges & omnia Iura ei permittunt? Confirm. Quia occisio, priuata auctoritate facta, non inducit irregularitatem defectu lenitatis, sicut cum sit publica auctoritate à Iudice eiusque ministris; sed ratione culpae. Vnde cum absit culpa, non debet censeri irregularis. Vide Sotum l. 5. q. 1. a. 8. Couarru. Clem. Si furiosus. 3. p. §. vltimo. idem postremò egregiè defendit noiter Suares in praclaro Opere suo de Censuris.

Varij modi inuadendis rem alienam. Sed difficultas est, quousque se extendat haec defensio. quare Notandum est, variis modis posse rem meam inuadi.

Primò, Si per te nitaris auferre, teque defendas contra impudentem. In hoc casu est communis sententia, posse interfici. & fatetur Couarr.

74 Secundo, Si re accepta fugias. Tunc possum insequi, & ferire; vel si necesse sit, eminus telo pe-

tere, vt si quis equo meo fugiat. ita Sotus sup. a. 8. Siluester v. Bellum. 2. n. 3. & 10. & alij passim.

Probatum Primò, Quia inuasio rei durat, donec se in tutum receperit, vbi quietè possidere incipiat.

Secundò, Quia nisi id esset licitum, defensio rerum maxima ex parte esset inutilis; possent enim fures quilibet rapere, & statim fuga se proripere; in fuga enim essent tuti.

Tertio, Si re certo loco deposita, volentem ingredi in eum locum, vi impediatur. Tunc videtur concessum vt vim vi repellam, meamque rem vi recuperem: si tamen delit Iudex, cuius ope id possum consequi. ita Siluester v. Bellum. 2. num. 13. & Panorm. in cap. Sicut. 3. de Iureiurando. Idem sentiunt multi DD. fieri posse, quando quis nulla mora interposita rem suam persequitur. D. Antoninus supra. Siluest. v. Bellum. 2. num. 10. Ioannes à Lignano, cuius verba citantur ab Anton. Siluestro, Fumo, & alijs, quibus docet, *Si vi possideas rem meam, posse me eam recuperare in continenti; nec posse te mihi resistere; sed si id tentem ex intervallo. Si possideas precario, & ego eam velim mihi restitui; si deneges restitutionem, posse me ex continenti vim tuam repellere. Nam denegando, videris spoliare. Si possides rem meam clandestinè, posse me domum tuam ingredi, quod si me nolis admittere, posse me vim tuam repellere.* Verum puto haec non concedenda, si res per Iudicem possit recuperari, vel si maior perturbatio metuenda.

Quarto, Si inuadas res meas per famulum, vel arte magica per daemones; nec alia ratione, quam nece tua possit impediri.

Quinto, Si conuaueris in mea damna.

Sextò, Si impediatur iniquè meos creditores, ne mihi satisfaciant.

Septimò, Si falsa accusatione, vel falso testimonio, me fortunis coneris euertere; nec alia ratio impediendi suppetat.

Sed de his modis satis constat ex dubit. 8. & rursum aliquid dicitur dubit. 12.

DUBITATIO XII.

Vtrum pro defensione pudicitiae & honoris liceat occidere eum qui tentat violare.

Resp. & Dico Primò, Licitum est mulieri, 76 *Pro pudicitia.* adolescenti, & cuius alteri, pro defensione pudicitiae occidere inuadentem. Est communis sententia DD. quamuis D. August. l. 1. de libero arbitrio c. 5. videatur dubitare. Ratio est; quia pudicitia pluris merito aestimatur, quam multae opes: praeterquam quod in hac re sit periculum peccati. Idem Ethnici senserunt. Nam vt scribit Cicero Oratione pro Milone, adolescens, qui tribunum occiderat, volentem vim inferre eius pudicitiae, à Mario exercitus Imperatore absolutus fuit.

Dico Secundo, Fas etiam est viro honorato occidere inuadentem, qui fustem vel alapam nititur 77 *Pro vituperatione.* impingere, vt ignominiam inferat, si aliter haec da ignominiam vitari nequit. Ita docet expressè Sotus art. 8. Nauarr. cap. 15. num. 3. & Siluest. verbo Homicidium. 1. quaest. 5. & Ludouicus Lopez c. 62. Antonius Gomez. to. 3. cap. 3. nu. 23. Iulius Clarus §. Homicidium n. 26. vbi dicit *pericula fama aequiparari periculo vitae.* Ratio est; quia hic conatur auferre honorem, qui meritò pluris apud homines aestima-